

НЯВОЛЬНІЧЫ КАРАБЕЛЬ

(Das Slavenschiffe)

I

Супэркаго Мінэр ван Кок
Сядзіць над копамі сшыткаў—
Падлічвае колькасць пагружаных тон
І суму магчымых прыбыткаў.
— „Га! Перац—адменны і гума, як сьлед,
Тры сотні мяхоў і шуфляды,
Пясок залаты, і сланёвая косьць,
І чорнай хапае гавяды...
Я вымяняў нэграў шэсьць соцен сабе
Амаль задарма ў Сэнэгалі —
Мяса—сухое, цягліцы ўсё,
Як літыя з лепшай сталі.
Даў я ў абмен ім пэрлаў шклянных...
Гарэлкі падліў дзеля ўмовы...
Няхай восемсот адсоткаў вазьму,
Мне-ж хопіць да сьмерці паловы.
Няхай толькі трыста я з іх давязу
Да прыстані Рыо-Жанэйро,
Па сотні дукатаў за штуку мне дасьць
Кампанія пана Пэрэйро...“
Але раптам спыняецца Мінэр ван Кок,
Адкладае свае каштарысы —
У каюту ўвайшоў карабельны урач
Доктар ван-дэр-Смісэн.
У доктара костка аб костку б'е,
Нос у прышчок—чырвоны яблык...
— „Ну, эскулапе,—крычыць ван Кок, —
Як маюцца чорныя д'яблы?“
— „Нядобрыя весткі!—гаворыць хірург
З належным паклонам удзячным.
— „Сьмяротнасьць сёньня ўначы
Падвысілася значна.

Штодня памірала ў сярэднім два,
 А сёння аж сем сканала.
 Мужчын чатыры, жанчын тры...
 Я стратам вяду аналы.
 Нябожчыкаў сам я спачатку ўскрываў,
 Каб гэтыя шэльмы ня сталі
 Прыкідвацца мёртвымі, а тады
 Мы кідалі іх у хвалі.
 Я з мёртвых заўсёды скідаў кайданы
 І—тут* мой мэдычны напрамак—
 Загавраў трупы кідаць за борт
 На заўтрашні дзень, пад ранак.
 Адразу тады ўсплывуць з глыбінь
 Акулы, закруцяцца ў танцы...
 Нэгрыцянскае мяса любяць яны,
 Гэта—мае ўтрыманцы.
 Яны плывуць за намі ўсьлед—
 Аж толькі схавецца бераг.
 Шэльмы чуюць пах мерцвякоў
 І сьпяшаюцца на вячэру.
 Гэта забаўна наглядаць,
 Як хапаюць яны ўкучы—
 Тая ногі, гэтая галаву,
 А тыя—глытаюць анучы.
 Як зьнікне ўсё, здаволена б'юць
 Яны хвастамі ў барты нам
 І хочуць, я мысьлю, падзякаваць
 За ежу належным чынам".
 „Але,—уздыхае Мінэр ван Кок,—
 „У гэтым знаўца вы там —
 Скажэце, як мне сьмяротнасьць зьмягчыць—
 Яна пахне дэфіцытам".
 Адказвае доктар: „З уласнай віны
 Багата чорных сканала...
 Брыдкім сваім пахам паветра яны
 Атруцілі ў труме памалу.
 Яшчэ з мэлянхоліі іншыя мруць—
 Сумуюць па нечым, па некім...
 Паветра і музыка з танцамі—вось,
 Я мысьлю, найлепшыя лекі.
 „Вось гэта рада!—крычыць ван Кок.—
 „Вы, мой эскулапе слаўны,
 Разумны, як той Арыстотэль, што
 Быў Аляксандраў настаўнік.
 Сам таварыства прэзыдэнт
 Па гадоўлі дэльфінных цюльпанаў
 Ня варты паловы вашых мазгоў,
 Хоць і дужа адукаваны.

Аркестраў! На палубу чорных сагнаць.
Заскачуць яны перад намі.
А тых, якіх скокі не разьвесяляць,
Мы будзем лячыць бізунамі“;

II

З сіняга неба тысячы зор
Глядзяць у тузе здалёку.
Разумная, буйная кожная з іх,
Як прыгожай жанчыны вока.
На мора глядзяць яны... Мора вакол
У пурпуры ўсё ўспаласкала,
Фосфарасцэнцыяю гараць
І туркочуць хвалі ласкава.
Ніводнага ветразя на караблі
Не ўзьнята. Ляжаць яны з краю.
На палубе цьмяна гараць ліхтары.
Вясёлая музыка грае.
Штурман па скрыпцы смыкам вядзе,—
На флейце грае кухар,
Б'е ў бубен юнга, што сілы ёсьць,
Дзьме ў сурму доктар, што духу.
Багата нэграў, мужчын і жанок
Скачуць, галосяць зычна,
Крычаць, як вар'янты, і ў кожны падскок
Зьвіняць кайданы іх музыка.
Напаў на нэграў вясёлы шал.
Абняўшы каханка палка,
Стогне, і енчыць, і раве,
Чарнатварая вэсталка.
Наглядчык тут за „Maitre des plaisirs“
Лупцуе сьмяротным боем
Павольных танцораў, каб танца тэмп
Вясёлым веаў настроем.
І дзін-дзін-дон і тра-ля-ля-ля...
Вылазяць з падводных skleпаў
На шум страшыдлы глыбінь вадзяных,
Што спалі глуха і сьлепа.
Акулы санлівыя ўгору ўсплылі,
Іх сотні навокал налічыш.
Глядзяць яны здзіўлена на карабель,
Зьбянтэжана ўзьняўшы абліччы.
Яны заўважаюць, што сьнедаць ня час,
Яны пазяхаюць. Іклы
Тырчаць у іх з пастак. І кожны ікол
З пілу вастрывей, напрыклад.
І дзін-дзін-дон і тра-ля-ля-ля...

Канца ня відаць разгулу.
 Даўно нецярпліва самі сябе
 У хвасты кусаюць акулы.
 Ня любяць музыкі, здэцца, яны,
 Як шмат хто іхняга тону.
 А ўсё, хто ня любяць яе—свалата,—
 Казаў паэт Альбіёна.
 І дзін-дзін-дон і тра-ля-ля-ля...
 Канца ня відаць разгулу.
 Стаіць ля фокмачты Мінэр ван Кок,
 Рукі ўзняўшы ў маліцьве чулай.
 „О, божа! Хрыстом прашу—пашкадуі
 Грэшнікаў чорных галовы.
 Ня злуйся на іх, бо ты-ж ведаеш сам—
 Дурныя яны, як каровы.
 Пакінь жыцьцё ім, хрыстом прашу,
 Што крыж нёс за ўсіх нас крываваы...
 Бо калі не пакінеш мне трыста штук,
 Дык згіне уся мая справа“.

Пераклад з нял. мовы

Ю. ТАЎБІНА